МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство просвещения Республики Башкортостан

Администрация городского округа город
Нефтекамск Республики Башкортостан

Муниципальное общеобразовательное автономное учреждение
средняя общеобразовательная школа №11
городского округа город Нефтекамск Республики Башкортостан

РАССМОТРЕНО на заседании ШМО руководитель ШМО учителей родных языков и литературы, государственного (башкирского) языка Республики Башкортастан _____ /Л.Ф. Ямалова/ Протокол №1 от 27.08. 2026г.	СОГЛАСОВАНО Заместитель директора по учебной работе МОАУ СОШ №11 _____ /Р.Р. Ямалтдинова/ Протокол МС №1 от 27.08.2026г.	УТВЕРЖДАЮ Директор МОАУ СОШ №11 _____ /И.Г. Аллаяров/ Приказ № 590 от 28.08. 2026г. МУНИЦИПАЛЬНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №. 11 ГОРОДСКОГО ОКРУГА ГОРОД НЕФТЕКАМСК РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН C=RU, S=Республика Башкортостан, STREET="ул. Социалистическая, д. 62 ""В""", L=г. Нефтекамск, T=Директор, O=МУНИЦИПАЛЬНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №. 11 ГОРОДСКОГО ОКРУГА ГОРОД НЕФТЕКАМСК РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН, ОГРН=1030203260581, СНИЛС=12349054239, ИНН ЮЛ=0264012626, ИНН=021702149278, E=nur.aigul78@mail.ru, G=Илдар Габидович, SN=Аллаяров, CN=МУНИЦИПАЛЬНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №. 11 ГОРОДСКОГО ОКРУГА ГОРОД НЕФТЕКАМСК РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН

КОНТРОЛЬНО-ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА

по учебному предмету

«Родной (башкирский) язык (язык народа Российской Федерации)»

для обучающихся 6-9 классов

г. Нефтекамск, 2026

Пояснительная записка

- Федерального закона от 29.12.2012 № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации» (с изменениями и дополнениями);
- Закона Республики Башкортостан «Об образовании в Республике Башкортостан» от 01.07.2013 № 696-з (с изменениями)
- Закона Республики Башкортостан «О языках народов Республики Башкортостан» от 15.02.1999 № 216-з (с изменениями);
- Приказа Министерства просвещения Российской Федерации от 18.05.2023г.
- Учебный план основного общего образования МОАУ СОШ №11 (приказ №489 от 27.07.2026года)

-Положение о формах, периодичностии порядке контроля промежуточной аттестации обучающихся Муниципального общеобразовательного автономного учреждения средняя общеобразовательная школа №11 городсого округа город Нефтекамск республики Башкортостан.

- Указа Главы Республики Башкортостан от 30.12.2020 № УГ-395 «Об утверждении концепции преподавания государственных языков Республики Башкортостан и родных языков народов Республики Башкортостан на 2021-2030 годы»;
- Решения заседания коллегии Министерства образования и науки Республики Башкортостан «Об организации изучения предметной области («Родная литература (литература на языке народа Российской Федерации)» при реализации федеральных образовательных программ и обновлённых ФГОС общего образования от 19.06.2026;

Раздел 1. Спецификация контрольно-измерительных материалов для проведения контрольных работ и итогового теста

№	Раздел	Примерное содержание
1.	Назначение КИМ	Оценка уровня усвоения обучающимися предметного содержания по классам.
2.	Источник КИМ	1.Усманова М. Г., Габитова З. М. Сборник диктантов и изложений по башкирскому языку. Уфа, «Китап», 2011 2. Башҡорт теле һәм әҙәбиәте 6,7,8,9 кл., Вилданов А.Х., Хажин В.И. һб., Уфа, «Китап» 3.https://infourok.ru 4.https://nsportal.ru
3.	Характеристика структуры и содержания КИМ	Контрольные работы составлены в одном варианте в виде для контрольного списывания (количество 55-110 слов, в зависимости класса) и проверочных заданий. Задания работы составлены на материале следующих блоков содержания курса: «Речевая деятельность и культура речи», «Основные сведения о языке», «Разделы науки о языке». Задания на знания орфографии, орфоэпии, грамматики, словообразовании, морфологии, пунктуации, синтаксиса родного (башкирского) языка. В заданиях отражаются история, география, природа родного Башкортостана. Проверяются умения составлять правильные предложения, использования грамматических правил; проверка богатства словарного запаса, умения использовать словари и другие методические пособия с правилами, грамматикой башкирского языка. Задания составлены в виде списывания текста, с выполнением грамматических заданий к тексту.
4.	Продолжительность контрольной работы	На выполнение работы отводится 40 минут
5.	Дополнительные материалы и оборудование	
6.	Система оценивания	**Система оценивания контрольного списывания.** Оценка письменной работы проводится в соответствии с её типом, проверяемыми элементами, закреплением и проверкой знаний. **Критерии оценки орфографической грамотности.** К оценке работ за контрольное списывание следует подходить с более строгими критериями, чем при оценке диктантов, так как при данном виде работы требуется внимание при списывании, аккуратность, умение сверять списанное с образцом. Ошибкой считается: 1. Нарушение правил орфографии при написании слов 2. Пропуск и искажение букв в словах 3. Замена слов 4. Отсутствие знаков препинания в пределах программы данного класса. 5. Неправильное написание слов, которые не проверяются правилом. 6. Не правильный перевод слова или не правильная подстановка

слова, их согласование в предложении
За ошибку не считается:
1. Ошибки на те разделы орфографии и пунктуации, которые в данном классе, ни в предшествующих не изучались (проводится работа над данными словами или выписывается данное слово на доску)
2. Единичный пропуск точки в конце предложения, если первое слово следующего предложения написано с заглавной буквы.
3. Единичный случай замены одного слова без искажения смысла.
За 1 ошибку считается:
1. Два исправления
2. Две пунктуационные ошибки
3. Повторение ошибок в одном и том же слове. Если же подобная ошибка встречается в другом слове, она считается за ошибку.
Негрубой ошибкой считается:
1. Повторение одной и той же буквы в слове
2. Недописанное слово
3. Перенос слова
4. Дважды записанное одно и то же слово в предложении
Контрольное списывание оценивается только одной оценкой.

Отметка	Допустимые ошибки
«5»	Нет ошибок; 1-2 исправления, 1 пунктуационная ошибка
«4»	2 орфографические, 2 пунктуационнные ошибки и 1 исправление
«3»	5-6 орфографических, 2-3 пунктуационных ошибок или 3 орфографических, 6 пунктационных ошибок и 2 исправления
«2»	7 орфографических, 3-4 пунктуационных ошибок или более

Оценивание заданий. За правильный ответ в заданиях-1балл:
Все ответы правильные -«5»
Три ответа правильные-«4»
Один-два ответа правильные-«3»
Нет правильных ответов-«2»
На основе баллов, выставленных за выполнение всех заданий работы, подсчитывается общий балл, который переводится в отметку по 5-бальной шкале.
85-100% - «5» (13-15б)
70-84% - «4» (11-12 б)
50- 69% -«3» (8-10б)
меньше 50% -«2» (0 - 7б)
Критерии оценивания для детей с ограниченными возможностями здоровья (ОВЗ).

Отметка	Допустимые ошибки
«5»	Нет ошибок; 2-3 исправления, 2 пунктуационная ошибка
«4»	3 орфографические, 3 пунктуационнные ошибки и 2 исправление
«3»	6-7 орфографических, 3-4 пунктуационных ошибок

			или 4 орфографических, 7 пунктационных ошибок и 3 исправления
		«2»	8 орфографических, 4-5 пунктуационных ошибок или более

Оценивание заданий. За правильный ответ в заданиях-1балл:
Все ответы правильные -«5»
Четыре ответа правильные-«4»
Два -три ответа правильные-«3»
Нет правильных ответов-«2»
На основе баллов, выставленных за выполнение всех заданий работы, подсчитывается общий балл, который переводится в отметку по 5-бальной шкале.
75-100% - «5» (13-15б)
60-74% - «4» (11-12 б)
40- 59% -«3» (8-10б)
меньше 40% -«2» (0 - 7б)

6-сы класс

Тексты күсереп яҙырға

Ҡош юлы.

Бик борон булған был хәл. Ул саҡта әле йондоҙҙар ҙа, Ҡош юлы ла яралмаған, ти. Ҡайҙандыр алыҫтан, көньяҡтан, Урал тауы, Һаҡмар, Ағиҙел йылғалары буйҙарына торналар килеп йәйләр булған.

Бер йылды торналар йылы яҡҡа осҡан ваҡытта, ел-дауыл ҡупҡан. Бала торналар аҙаша, ҡайһылары арып, ергә төшә башлаған. Шул саҡ оло торналар, ҡалғандарына юл күрһәтеү өсөн, ҡауырһындарын күк йөҙөнә сәскән. Улар йондоҙға әйләнгән. Торналар осҡан юлда ана шулай йондоҙҙар барлыҡҡа килгән. Ҡош юлы исеме шунан ҡалған.

Рустар Ҡош юлын Млечный путь тип исемләгән. Уға хикәйәт тә сығарған. (85 һүҙ)

Эштәр

1. Яңғыҙлыҡ исемдәрҙе күсереп алырға.
2. Күплек һанда килгән исемәрҙең аҫтына һыҙырға, ялғауҙарын күрһәтергә.
3. Билдәләгән һөйләмде руссаҙа тәржемә итергә.

7-се класс

Тексты күсереп яҙырға

Йомабай ҡурайсы

1925 йылдың июнендә бер төркөм артистар менән Йомабай Иҫәнбаев та Францияға бара. Париж халҡы милли концертты бик ҡыҙыҡһынып ҡаршылай.

Сәхнәлә ҡурай “үҫеп ултыра”. Милли кейемдә, ҡуңыр күҙле башҡорт егете ҡурай янына килә. Меңәрләгән тамашасының күҙ алдында ул таҡыя башлы ҡурай үләнен

һаҡлыҡ менән ҡырҡып ала, шунда уҡ тишектәр тишеп, “Байыҡ” көйөн уйнап ебәрә. Көйҙө уйнап бөтөүе була, зал уны геү килеп алҡыштарға күмә.

Башҡорт егете, башҡорт ҡурайы донъяла ана шулай дан ҡаҙана.

Эштәр

1. Һанды һүҙ менән яҙып тексты күсереп яҙырға.
2. ***Артист, ҡурай, халыҡ, үлән, алҡыш, сәхнә, тамашасы, егет, концерт, кейем*** һүҙҙәрен күплек һанда күрһәтергә.
3. Икенсе һөйләмде ижектәргә бүлергә, һүҙҙәргә баҫым ҡуйырға.

8-се класс

Тексты күсереп яҙырға

“Ай Уралым, Уралым”

Ғәжәп **(горы)** теҙмәһе ул Урал. Уның ҙурлығын, оҙонлоғон тасуирлап, былай тип яҙған башҡорт **(народный поэт)** Рәшит Ниғмәти: “ Үҙе Боҙ диңгеҙенең һыуын эсә, ә ҡойроғо Аралда”. Эйе, ысынлап та, уның бер осо Төньяҡ Боҙло Океанға етеп торһа, көньяғы Ырымбур **(степи)** һәм Ҡаҙағстанға барып сыға.

Мәғрур Урал буйҙарында бик боронғо замандарҙан алып башҡорт **(народ)** йәшәгән. Ошо **(горам)** һоҡланып, ул “Урал батыр”, “Аҡбуҙат” эпостарын, бик күп **(песни),** (сказки) ижад иткән.

“Урал” атамаһы башҡорт теленән алынған. Урал образы башҡорттарҙың **(Родина)** символы булып һанала.

Эштәр

1. Һүҙҙәрҙе тәржемә итеп күсереп яҙырға.
2. Һуңғы абзацты тәржемә итергә.

9-сы класс

Ишембай- нефтселәр ҡалаһы

Башҡортостанда нефть булыуын ғалимдар_____ белгәндәр. Ерҙе бураулап ҡарағандар, _____нефть табылмаған. Тәбиғәт был хазинаны бик тәрәнгә йәшергән булған.

Тик _____ғына Ишембай ауылы эргәһендә _____ фонтаны урғыла башлаған. Был кескәй генә_____ хәҙер ҙур һәм матур ҡалаға әйләнгән.

Ишембай ҡалаһында нефть эшкәртеү, нефть табыу ҡорамалдары, машиналар эшләү_____, трикотаж_____ бар. Унда егәрле, тырыш _____эшләй.

Ишембай_____ Башҡортостан ҡалалары араһында халыҡ һаны буйынса – һигеҙенсе, майҙаны буйынса етенсе _____тора.

Эштәр

1. ***Төшөп ҡалған һүҙҙәрҙе ҡуйып тексты күсереп яҙырға:*** нефть, ҡалаһы, 1932 йылда, урында, заводтары, фабрикаһы, халыҡ, күптән үк, ләкин, ауыл.
2. Икенсе абзацты тәржемә итергә

Раздел 3. Ответы к контрольным работам, ключи к тестам

6-сы класс

Тексты күсереп яҙырға

Ҡош юлы.

Бик борон булған был хәл. Ул саҡта әле йондоҙҙар ҙа, Ҡош юлы ла яралмаған, ти. Ҡайҙандыр алыҫтан, көньяҡтан, Урал тауы, Һаҡмар, Ағиҙел йылғалары буйҙарына торналар килеп йәйләр булған.

Бер йылды торналар йылы яҡҡа осҡан ваҡытта, ел-дауыл ҡупҡан. Бала торналар аҙаша, ҡайһылары арып, ергә төшә башлаған. Шул саҡ оло торналар, ҡалғандарына юл күрһәтеү өсөн, ҡауырһындарын күк йөҙөнә сәскән. Улар йондоҙға әйләнгән. Торналар осҡан юлда ана шулай йондоҙҙар барлыҡҡа килгән. Ҡош юлы исеме шунан ҡалған.

Рустар Ҡош юлын Млечный путь тип исемләгән. Уға хикәйәт тә сығарған. (85 һүҙ)

Эштәр

4. Яңғыҙлыҡ исемдәрҙе күсереп алырға: Ҡош юлы, Урал тауы, Һаҡмар, Ағиҙел йылғалары, Млечный путь.
5. Күплек һанда килгән исемәрҙең аҫтына һыҙырға, ялғауҙарын күрһәтергә.
6. Билдәләгән һөйләмде руссаҙа тәржемә итергә. ***Рустар Ҡош юлын Млечный путь тип исемләгән-русские назвали Дорогу птиц-Ҡош юлы Млечным путём.***

7-се класс

Эштәр

1. Һанды һүҙ менән яҙып тексты күсереп яҙырға.1925-бер мең туғыҙ йөҙ егерме бишенсе йылда
2. ***Артистар, ҡурайҙар, халыҡтар, үләндәр, алҡыштар, сәхнәләр, тамашасылар, егеттәр, концерттар, кейемдәр(*** һүҙҙәрен күплек һанда күрһәтергә).
3. Икенсе һөйләмде ижектәргә бүлергә, һүҙҙәргә баҫым ҡуйырға. Па-рИж хал-ҡЫ мил-лИ кон-церт-тЫ бИк ҡы-ҙыҡ-һы-нЫп ҡар-шы-лАй.

8-се класс

“Ай Уралым, Уралым”

Ғәжәп тауҙар теҙмәһе ул Урал. Уның ҙурлығын, оҙонлоғон тасуирлап, былай тип яҙған башҡорт халыҡ шағиры Рәшит Нигмәти: “ Үҙе Боҙ диңгеҙенең һыуын эсә, ә ҡойроғо Аралда”. Эйе, ысынлап та, уның бер осо Төньяҡ Боҙло Океанға етеп торһа, көньяғы Ырымбур далалары һәм Ҡаҙағстанға барып сыға.

Мәғрур Урал буйҙарында бик боронғо замандарҙан алып башҡорт халҡы йәшәгән. Ошо тауҙарға һоҡланып, ул “Урал батыр”, “Аҡбуҙат” эпостарын, бик күп йырҙар, әкиәттәр ижад иткән.

“Урал” атамаһы башҡорт теленән алынған. Урал образы башҡорттарҙың Тыуған ил символы булып һанала.

Һуңғы абзацты тәржемә итергә. Название “Урал” взято из башкирского языка.

Образ Урала для башкир считается символом Родины

9-сы класс

Ишембай- нефтселәр ҡалаһы

Башҡортостанда нефть булыуын ғалимдар күптән үк белгәндәр. Ерҙе бураулап ҡарағандар, ләкин нефть табылмаған. Тәбиғәт был хазинаны бик тәрәнгә йәшергән булған.

Тик 1932 йылда ғына Ишембай ауылы эргәһендә нефть фонтаны урғыла башлаған. Был кескәй генә ауыл хәҙер ҙур һәм матур ҡалаға әйләнгән. -Лишь в 1932году около деревни Ишембай забил нефтяной фонтан. Эта маленькая деревня теперь стала большим и красивым городом.

Ишембай ҡалаһында нефть эшкәртеү, нефть табыу ҡорамалдары, машиналар эшләү заводтары, трикотаж фабрикаһы бар. Унда егәрле, тырыш халыҡ эшләй.

Ишембай ҡалаһы Башҡортостан ҡалалары араһында халыҡ һаны буйынса – һигеҙенсе, майҙаны буйынса етенсе урында тора.